

SĂNĂTATEA ESTE O CONDIȚIE PRIMORDIALĂ ÎN DEZVOLTAREA DURABILĂ A SOCIETĂȚII

**Dr. hab. în istorie, Liliana Condraticeva,
Secretar științific general al Academiei de Științe a Moldovei**

Atunci când vorbim de sănătate, consemnăm nu doar activitatea fundamentală a medicilor în spitale și clinici, dar și de componenta științifică care este esențială în dezvoltarea societății. De-a lungul anilor, Academia de Științe a Moldovei s-a manifestat ca un partener fidel și productiv al instituțiilor medicale, organizând anual circa 10-12 manifestări științifice pentru a răspunde celor mai stringente provocări ale acestei perioade zbuciumate. Astfel, platforma de cercetare și discuții reprezintă una dintre modalitățile de abordare și dialog științific eficient, metodă implementată și de Academia de Științe, unde funcționează două platforme în domeniul medicinei, din cele șapte inițiate de către AȘM încă din anul 2019 (<https://asm.md/platforme-stiintifice>).

Platforma de excelență în cercetarea Accidentelor Vasculare Cerebrale coordonată de acad. Stanislav Groppa, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, prorector pe cercetare la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, a fost lansată la 28 mai 2021 (<https://asm.md/accidente-vasculare-cerebrale>). Cea de-a doua platformă **de comunicare „Coronavirusul de tip nou SARS-CoV-2 și interferența cu alte maladii”** a fost lansată ca urmare a deciziei Prezidiului AȘM din 28 iunie 2021. Platforma este coordonată de acad. Eva Gudumac, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, vicepreședinte al AȘM, conducător al Secției Științe ale Vieții a AȘM (<https://asm.md/coronavirusul-de-tip-nou-sars-cov-2-si-interferenta-cu-alte-maladii>).

Una din atribuțiile principale ale Academiei de Științe a Moldovei este audierea publică a rezultatelor din cadrul proiectelor de cercetare și inovare în domeniul de competență. Asemenea audieri publice sunt desfășurate anual, experții confidențiali expunându-se imparțial asupra calității științifice a proiectelor de diferit tip. În ședințele Secției de științe ale vieții a AȘM a fost examinat și proiectul transnațional multilateral 22.80013.8007.1M „Phage treatment and wetland technology as intervention strategy to prevent dissemination of antibiotic resistance in surface waters (PhageLand)” / „Tratarea cu fagi și tehnologia zonelor umede ca strategie de intervenție pentru a preveni diseminarea rezistenței la antibiotice în apele de suprafață” (<https://asm.md/proiecte-bilaterale-2023-audieri-2024>).

Proiectul coordonat de dr. în științe medicale Alina Ferdohleb de la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” se încadrează în prioritatea strategică 1 „Sănătate”. În procesul examinării proiectului multilateral, potrivit rezultatelor, s-a demonstrat argumentat că „Atunci când o infecție nu răspunde unui tratament antimicrobian de primă linie se recurge la alternative mai costisitoare, cum ar fi medicamentele de linia a doua și a treia. Dacă nu se iau măsuri eficace, rezistența la antimicrobiene va genera o sarcină sanitară și economică semnificativă pentru Republica Moldova”.

Subliniem în mod predilect că acest proiect ambițios, multilateral, transdisciplinar, se poziționează cu toată certitudinea de a fi un liant eficient între tehnologie și știință, medicină și mediu, farmacologie și inovare, demografie și economie, aducând plus valoare dezvoltării acestor domenii în Republica Moldova, uzitând în acest context experiența țărilor europene.

Este bine de luat aminte că proiectul multilateral 22.80013.8007.1M „Phage treatment and wetland technology as intervention strategy to prevent dissemination of antibiotic resistance in surface waters” este preconizat pentru o perioadă de 36 de luni, desfășurându-se între februarie 2022 și ianuarie 2025, integrându-se în Prioritatea Strategică JPIAMR HARISSA / (proiect multilateral a inițiativei Comune de Program (JPI) Rezistența Antimicrobiană „Intervenții O singură sănătate pentru a preveni

sau a diminua dezvoltarea și transmiterea Rezistenței Antimicrobiene, RAM”.

Proiectul „PhageLand” și-a propus să dezvolte o nouă strategie de intervenție, include investigații de sănătate publică care vizează agenți patogeni bacterieni multirezistenți în țările cu venituri mici și medii din Europa de Est și presupune că tratamentul pe bază de fagi va fi adaptat în mod special pentru a elimina acești agenți patogeni multirezistenți la medicamente din apele uzate. Scopul și obiectivele trasate ne demonstrează fundamentarea teoretică profundă a proiectului multinațional, capacitatea echipei de a integra studiile teoretice și cele de valoare aplicativă, de a racorda rezultatele științifice obținute și practica țărilor europene la realitățile Republicii Moldova.

Totodată, subliniem caracterul profund multidisciplinar al unui proiect de perspectivă, care unește sub o umbrelă aspecte majore cum ar fi sănătatea, apa și rezistența la antimicrobiene. Atrag atenție doar la câteva obiective majore cum ar fi studierea riscului epidemiologic al apelor reziduale ca sursă de antibioticorezistență la nivel național și internațional; screeningul tulpinilor izolate pentru a identifica mecanismele de rezistență la antimicrobiene; studierea riscului epidemiologic al apelor reziduale ca sursă de antibioticorezistență la nivel național; analiza particularităților și eșantionarea Zonei Umede Construite din raionul Orhei; cartografierea / determinarea consumului preparatelor antimicrobiene de populația din Republica Moldova, în funcție de localitatea geografică și de tipul instituției medico-sanitare etc.

Rezultatele obținute în acest interval de timp, marcat profund de pandemia COVID care a perturbat esențialmente activitățile de cercetare, impunând oamenilor să identifice și să adopte algoritme inovatoare de lucru, sunt profund impresionante și lasă loc pentru continuarea cercetărilor, având o largă perspectivă de studiu, verificare a rezultatelor, implementarea rezultatelor științifice obținute, racordarea la legislația și practica europeană.

Un loc aparte revine diseminării rezultatelor științifice, sensibilizarea factorilor de decizie, a societății civile. Și în această ordine de idei vom menționa mesele rotunde, ședințele de lucru, conferințele anuale de lansare a proiectului, de totalizare a rezultatelor științifice, evenimente care se înscriu optim în planul de activitate al echipei proiectului coordonat de dr. Alina Ferdohleb.

Apreciem în mod special că diseminarea rezultatelor proiectului științific multilateral și pluridisciplinar se efectuează nu doar în mediul specialiștilor în domeniu, dar și în sens mai larg, pe înțelesul tuturor.

Cu toată aprecierea pentru medicii noștri, care îmbină eficient cercetarea și practica.

